

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 3/1981-82 med anledning av ltm Roger Janssons m.fl.hemställningsmotion till landskapsstyrelsen om kartläggning av informationen om Åland i nordiska läromedel på grundskolnivå samt om en eventuell kampanj för att utöka detta material.

Landstinget har inbegärt kulturutskottets utlåtande över nämnda motion. Med anledning härav får utskottet, som i ärendet hört utbildningschefen Börje Karlsson och landstingets talman Olof Jansson, vördsamt anföra följande.

Utskottet omfattar tillfullo motionens syftemål att öka informationen om Åland inom Norden. En fullständig kartläggning av dagsläget inom läromedelsutbudet av det slag som omtalas i motionen innebär emellertid ett omfattande arbete och nyttan av en sådan kartläggning kan ifrågasättas särskilt som en granskning av de nordiska ländernas läroplaner för grundskolan och vissa stickprovsundersökningar ger tämligen klart besked i frågan. Det är tydligt att de självstyrande områdena i Norden beaktats i mycket ringa grad i gällande läroplaner för grundskolan.

Denna bristfällighet har även uppmärksamats av Ålands representant i Nordiska rådet, landstingets talman Olof Jansson, som den 30 oktober 1980 framlagt ett medlemsförslag om att artikel 8 i samarbetsöverenskommelsen 1962 (Helsingforsavtalet) kompletteras med de självstyrda områdena i Norden för undervisningen i skolorna.

Artikel 8 i samarbetsöverenskommelsen har för närvarande följande lydelse: "I vart och ett av de nordiska länderna skall undervisningen och utbildningen i skolorna i lämplig omfattning innefatta undervisning i övriga nordiska länders språk samt rörande deras kultur och allmänna samhällsförhållanden."

I sina utlåtanden ställer sig de olika remissinstanserna i huvudsak positivt till medlemsförslaget och det kan sålunda förväntas att initiativet leder till resultat.

Landskapsstyrelsen har även avgivit ett positivt utlåtande och ytterligare i skrivelse till Finlands undervisningsministerium i maj 1980 hemställt att Ålands självstyrelse skall uppmärksammas i grundskolans läroplaner.

Med denna åtgärd strävar landskapsstyrelsen till att på det nationella planet öka kunskaperna om Åland.

Dessa åtgärder kan av naturliga skäl påverka situationen endast på längre sikt. I de läromedel som för närvarande används i de nordiska länderna behandlas Åland överhuvudtaget tämligen sparsamt även om en viss förbättring på senare tid har skett i synnerhet i Sverige.

En förutsättning för att kunskapen om Åland skall spridas genom undervisningen i grundskolan är under alla omständigheter att lärarna är kunniga och intresserade. Det är sålunda angeläget att de självstyrande områdenas ställning uppmärksammas även i lärarutbildningen inom Norden.

Från åländsk sida är det skäl att i olika sammanhang föra fram information om Åland. Förutom i Nordiska rådet kan detta ske inom ramen för vänortsutbytet och Föreningen Nordens verksamhet. De personliga kontakterna är härvid av stor betydelse och i samband med lärarmöten och andra motsvarande internordiska sammankomster torde möjligheterna att presentera studiematerial om Åland utnyttjas.

Hänvisande till det ovan sagda får utskottet vördsamt föreslå
att Landstinget med förkastande av hemställningsmotionens kläm bringar innehållet i hemställningsmotionens och betänkandets motivering till landskapsstyrelsens kännedom.

Mariehamn den 12 januari 1982.

På kulturutskottets vägnar:

Erik Sundberg
ordförande

Bjarne Pettersson
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordf. Sundberg, v. ordf. Olof M. Jansson, ledamöterna Fagerholm (delvis), Holmberg (delvis) och Sagulin samt ersättarna Björklund (delvis) och Öberg.